

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 70
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi v „staničah“ se plačuje za navadno tistopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prestoni

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „stanič“, na starem trgu in v namsti ulici ter v Trstu, via Cassana, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo v. d. št. 12. „Soča“ v Gorici Via Mercato 12, i., naročnina pa opravništvu „Soča“ Via della Croce št. 4, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravništvu.

Položaj.

Državni zbor avstrijski nešet se je dan sv. Mihaela tor pričel drugo zasedanje po novih volitvah; Bog zna, če ne bode zadnje za Taaffejevega ministerstva. Položaj je kritičen, ker je nezadovoljnost obča. Levica ne bode nikdar zadovoljna, naj nji na ljubo učini ministerstvo, kar hoče, kajti ona hoče, naj Taaffe odstopi ter naj se njej izroči državno vajeti. Sedem dolgih let nam trobijo ti ljudje na uho, kako strašno se zatirajo Nemci in Lahi pod sedanjo vlado in kako prevzetni smo postali Slovani, ki smo ministerstvo vedno podpirali, pri preobleženi mizi, na katero nam je postavila vlada nešteti gmotnih in narodnih pravic in predpravic. Zadnjih nikdar nismo zahtevali; vse naše zahteve so merile in merijo na to, da bi se izvedla enakopravnost, da bi imeli vsi narodi jednake dejanske pravice v šoli in v uradu, kakor jih imamo pri plačevanju denarnega in krvnega davka. Grof Taaffe je tudi obetal, da natanko upelje enakopravnost, da ne bode dopuščal, da bi se katerikoli narod na steno pritiskal. Koliko teh obljub je izpolnjenih, vedo čitatelji sami; šole pri nas so take, kakršne so nikdar poprej; uraduje se Slovincu nemško in flaško tudi tam, kjer se je že uradovalo slovensko; zapisaniki pri sodnih so nemški; obravnave za slovenske stranke pri nadsodnji italijanske; in kdor je natanko študiral pravdo Fitz-Makuc in Ajševsko zadevo, zaljubiti se mora po sili v naše pravne razmere.

Kakor je pri nas, tako in še huje je drugod, kjer biva prijatelj sedanje vlade, izzemši nekoliko vojvodino kranjsko. Vseled tega je prošinila tudi vse kroge na deželni velika nevolja; povsod se širi prepričanje, da tako ne more iti dalje. Konservativni klub je radi tega brez volje; knez Lichtenstein, ki je bil steber denioi, položil je svoj mandat v roke svojih volilcev ter zapustil državni zbor. Kot uzrok temu navaja knez, da mu oskrbovanje njegovega velikega premoženja ne dopušča baviti se s politikom. Ali to je le navidezen uzrok; pravi uzroki njegovemu odstopu so drugi; iskati jih je v vladnih ali pa še v višjih krogih. Klubov podpredsednik, komet (zvezda repatica) Lienbacher, kakor se je jedenkrat sam imenoval, gre svojo pot; kakor zvezde repatic se tudi on noče podvreči zakonom, drugim zvezdam veljavnim; radi tega je moral iz kluba izstopiti; tedaj je klub brez vodstva, brez glave, in Bog zna, če ne

zgreši tak, kakor je, prave poti ter se prelevi v Taaffejeve nasprotnike.

Velika nevolja vlada med češkim narodom in tudi v češkem klubu. Vse, kar so Čehi dosegli, je češko vseučilišče in nekatere češke srednje šole. A po nastopu novega naučnega ministra pl. Gautscha pričelo je ministerstvo spoznavati, da so Čehi preveč dosegli, tudi tem je treba peruti nekoliko prestriči. Moravski Čehi prosili so za nižjo gimnazijo, katero so hoteli sami vzdrževati, a ker ni vlada o pravom času prošnje rošila, odprli so novi zavod in že v prvi razred vpisala sta se 102 učencev; a gospod minister je telegrafično zaukazal, da se mora šola zapreti, in pri tem je ostalo. Nič bolje se jim ni zgodilo z drugo gimnazijo, kjer so hoteli odpreti na svoje stroške peti razred, v kateri bi bilo vstopilo 70 učencev; vse zastoj, vlada ni tega privolila. Javno mnenje jofradi tega med Čehi tako, da si bodo poslanci morali dvakrat premisliti, predno bodo to vlado še dalje podpirali. A še druga vprašanja bi znala Čehi in vlado razdvojiti. Ponoviti se ima pogodba med Ogersko in Avstrijo za 10 let, Čehi hočejo, da se avstro-ogerska banka ozira na njih gmotne razmere, a Ogrji in vlada so za to gluhi.

Nekaka napetost je tudi med Čehi in Poljaki, kakor tudi med zadnjimi in vlado. Poljaki so prvim zamerili, ker niso bili v bolgarskih homatijah na strani kneza Aleksandra, z vlado pa se ne morejo sporazumeti radi carine na petrolej. Oni bi hoteli večjo carino na surov petrolej, a Ogram spet ni to prav, in ti nočejo dati naši vladi v tom oziru nobenih koncesij. Vseled tega raznesla se je že novica, da je grof Taaffe odstopil ter da je poklican prevzvišeni grof Corouini, naj bi novo ministerstvo sestavil. To je sicer le govorica do sedaj, a vendar znači dobro ves položaj.

Če dodamo še, da so se tudi slovenski poslanci v Ljubljani zbrali, da bi se posvetovali o naših razmerah, in da tudi od teh ne dobi vlada izredne zapuvice z ozirom na naše žalostne razmere, potem smemo pač reči, da položaj je kritičen in nezadovoljnost obča. Grof Taaffe je sicer mojster v politiki, že večkrat je šel skozi igleno uho, a sedaj se mu to menda ne bode posrečilo. S tem se spolnijo vroče želje levičarjem in našim Corrierovcem; a mi ne bomo jokali. Stalno je, da se ne bode Corrierovcem bolje gojilo pod nobeno vlado, tudi ne pod italijansko, če se meja premeni, a nam ne slabeje.

Domache zadeve.

Razglas deželnega odbora goriškega, s katerim so se vabili hišni posestniki, naj bi naznanili svoja poslopja, ki bi bila primerna za podružnico tukajšnji norišnici, ako bi bili voljni prodati jih ali dati v zakup, dal nam je povod, da smo izrekli ostro besedo o postopanju deželnega odbora v oskrbovanju deželnih, posebno donarnih zadev. Nekdo je menil, kakor bi bili hoteli reči, da deželni odbor namerava napraviti podružnico, ne da bi mislil prositi po končanem opravilu potrjenja svojih korakov od bodočega deželnega zbora. Tega nismo hoteli reči, ker to je pač umavno, da deželni odbor bi poročal dež. zboru o svoji podružnici in da bi prosil, naj se mu stvar potrdi in naj se mu odobré stroški, kateri bi bili že storjeni, ali kateri bi se morali storiti valed pogodeb in zavez. Tega torej nismo hoteli reči.

Pač pa smo hoteli reči nekaj drugega, da je namreč drzno, ako deželni odbor na svojo roko dela korake, kateri so sposobni deželnemu zboru nekako silo delati ter prostost presojevanja in glasovanja omejiti, in sicer v stvareh, o katerih je obče znano, da se od poslancev in volilcev različno presojujejo. Ako uzame deželni odbor hišo v najem ter jo napolni s posteljami, bolniki in postrožniki, kdo bo mogel razdreti tako napravo? Fait accompli (dovršeno dejanje) je faktor, s katerim mora vsakdo računati, kateremu je težko ustavljati se in kateremu se nikdo ne more ustaviti, da bi ne dregnil v kako sršenovo gnezdo. II čemu se napravlja deželnim poslancom taka težava? Deželnim odbornikom pa tak zid za namere, katere bi bili lahko prej sprožili v deželnem zboru, ako so bili previdni, ali katere bi lahko prihranili za bodoči dež. zbor, ako mu prisojajo kaj razsoduosti in ako nočejo uže naprej uplivati na njegovo sklepanje? Ustanovljenje namerovane podružnice po deželnem odboru uplivalo bi vsekako na neopravičen način na bodoče sklepanje dež. zbora, če tudi bi se podružnica ustanovila le začasno in z vsemi mogočimi pogoji, ker ž njo bi se stvarili razlogi, katerih zjad ni. Zato nikakor ne moremo odobriti namere deželnega odbora goriškega v tej zadevi.

Izgovor, da je sila in da se ne more odlašati s podružnico, nima popolne veljave gledé dejanskih razmer, ker tem se more tudi po drugi poti v okom priti; gledé deželnega odbora nima pa čisto nobene

LISTEK.

V sreči nesreča.

Prizor iz kmečkega življenja.

(Spisal P. M.)

(Konec).

XI.

Nastopila je huda zima, ako smemo takò imenovati nekaj ostre navadne zime v naših gorskih krajih. Tam, kjer je jedno gorje, pridruži se navadno še drugo. Slabej letini sledila je ostra zima. V takem času se ne more nič prislužiti, a hrane se še več potrebuje. Kje vzeti? Niti drvi si ni bila pripravila Korobačeva družina. Živine, da bi drva vozila, ni bilo pri hiši; sosedje se takim nesrečnejšem tudi ne silijo. Kar so nanesli drvi mali otroci, bolelna mati in stari stric, porabili so jih skoro sproti. V največjem mrazu ni bilo kaj dejati na ogenj.

Kaj in kako naredi v takem slučaju vsak kmet? Vzame sekuro v roke in hajd na vrt ali bližnjo njivo. Poišče si staro hrusko ali jablano in preskrbljen je za nekaj dni. Vrtu ali njivi s tem ni naredil velike škode, večkrat je storil še dobro delo, ker bo na onem mestu starega štora v kratkem rastle mlado drevo. Tako dela dober, umen gospodar, katerega pri vsaj pridnosti večkrat prebiti zima.

Drugače pa delajo slabi gospodarji in med teh zadnje vrste uvrstimo našega Korobača. Ljudje njegove vrste lotijo se v potrebi drevja le po vrsti in s tem provzročujejo mnogo škode. Kdor je sam svoj gospodar, bode morda vendar imel kak obzir, smililo bi se mu morda katero lepo drevo; nesrečni Korobač pa se ni oziral ne na levo, ne na desno, ampak sekira je pela smrtno pesen sadnemu drevju kar po vrsti.

Pri tem pa je bilo škoda kako lepo doblo djati na ogenj; prišlo je prav za prodajo. Vaški kolar in mizar sta dobivala les po ceni. Sline so se cedile po cenem lesu tudi kmetovalcem in nastala je cela kupčija med Korobačem in sosedi njegovimi. Na ta način zginila so najlepša sačna drevesa s posestva. Orehi in češnje so najbolj trpele; les teh dreves je posebno dober za mizarstva in druga jeduaka dela; na vsem posestvu ni bilo koncem zime drevesa, katerega deblo bi bilo za kako rabo. Grozovito škodo se je napravilo in ni bilo moža v vasi, da bi bil zabranil hudo delstvo. To bi bilo sicer prav lahko delo: naznaniti zastavljavnici, in konec bi bilo pustošenju. Tega pa ni nikdo storil, tudi župan ne, če tudi bi bila njegova sveta dolžnost. Prodajalec je namreč pri njem kot krčmarji pustil ves denar, a tudi kmetovalci, ki so les pod ceno kupovali, posebno rokodelca, niso pohajali županove krčme tako poredkoma, kakor drugače. Korobač je zopet bolj pogostoma mešal v krčmi — kvarte.

Vsak pameten človek bi bil moral vedeti, da tako početje ne ostane tajno ter da je kaznjivo, a nikdo se za to ni zmenil; Korobač pa je uže itak bil

prepričan, da na posestvu ne bode mogel ostati dolgo časa. Potreba mu je dala povod, da se je lotil prepovedanega dela, a hudo delstvo je nadaljeval pri popolnej zavednosti. In valed tega zaslužil je tem ostrejšo kazen.

Nastopila je zadnja prijetna spomlad v našej povesti in zopet ni prinesla Korobaču drugega kot gorje. Kakor je bilo pričakovati, tako se je tudi zgodilo. Zastavljavnica zvedela je za škodo, katero je napravil najemnik s sekanjem sadnega drevja — gozda ni imel nič v najemu — in izročila ga je pravici. Pričela se je preiskava, v katero so se zapleli vsi oni, ki so od Korobača kaj kupovali, v prvi vrsti oba rokodelca, več kmetov in celo delavci, ki so pri podiranju dreves pomagali. Stvar se je vlekla več tednov. Posebna komisija je na mestu cenila škodo. Sodba, ki sicer ni bila tako ostra, kakor bi se pričakovali smelo, glasila se je na več mesecev zapora pri Korobaču; pri drugih pa na tedne ter na več ali manjšo vsoto denarja, katerega so morali plačati kot sodnijske stroške in povrnitev škode. Govorilo se je, da bi bila obsodba še hujša, ako bi ne bilo posredovanja županovega.

Korobač z drugovi je moral iti v zapor; njegova nesrečna družina pa o svetem Jurju, kateri je bil blizu, je morala zapustiti za vedno svojo rojstno hišo. Tako daleč so prišli; niso imeli prostora, kamor bi naslonili trudne glave. Začasno, dokler se mož ne vrne iz zapora, ostala je Korobačevka s trojico malih otrok — stareji so odšli služiti — pri sčesdu, kateri je moral tudi v zapor, a ni bil še povzema

veljave, kajti deželni odbor ne pošlje od včeraj, ampak že mnogo let ter bi moral zdravstvene in bolnišnične razmere v deželi natanko poznati in sicer tem bolj, ker je bil pred tremi leti pozvan in mu je bilo naloženo, naj v tem oziru preiskuje in poroča dež. zboru. Ako je svojo dolžnost storil, ne more priti taka potreba in sila na enkrat, tako da ne more čakati dva meseca do prihodnjega običnega zhora. Ako pa takrat ni natanko preiskoval posameznih fakt in pritožeb, ako ni sprejel glasu tolečih zdravnikov iz vredenove, temuž v svojem poročilu zavračal jih ter spodbijal njih sodbe, mnenja in nasvete, ako ni pretrsoval kaka bolnišnica bi bila našim deželnim potrebam najprimernejša (glej poročilo), ako je obično poročilo, katere je obsegalo bistveno pomoto, predložil dež. zboru v predzadnji seji, ko so utrujeni poslanci mislili na svoj dom, in ako se radi vseh teh okoliščin v bolnišničnih zadevah ni nič storilo, kdo je kriv, če zdaj sila pritiaka? Sila in potreba se to, kajti nikakor ne more sprejeti kot okoliščina, ki naj bi dež. odbor opravičila v njegovi nameri gledé rešene podružnice.

Pa tudi podružnica sama na sebi, kakoršno namerava deželni odbor, ni taka, da bi jo smel vsakdo brez ugovora odobriti. Zoper naše bolnišnice in zoper našo norišnico bilo je predloženih mnogo pritožeb, katere so večinom le formalno rešene, nikakor pa ne materialno; to je zavrnilo se, ali preiskovalo, kakor treba, se niso. Radi tega niso vsi prejčeni, da zadostujejo sedanje naprave zahtevam, katere se morejo nji m stavljeni. Ako ima stati podružnica v oni vrsti s tem, kar je zdaj, ne vemo, kaj dobimo. Vrhu tega je treba, da pridemo prej na diato gledé pravice ali nepravice med podjetnikom in med lastnikom prostorov ter med deželo, ki se je mnogo trudila za ta zdravilišča in jim zagotavlja letne dohodke. Menimo, da porazumljenje med deželo in med usmiljenimi brati ne bo težko, ali do tega mora priti, kajti v negotovo sidati in oddajati ne gre. Da bi pa deželni odbor ne imel v tem pogledu druge naloge nego varovati gmotne koristi usmiljenih bratov, ni res. Ker se more zadostiti sedanjim potrebam s hiralnico, ki naj se ustanovi na vidni in jasni podlagi, je podružnica brez potrebe; za prihodnje čase bo skrbela deželna norišnica za Trst, Gorico in Istro, za katero je pripravljenih že 100.000 goldinarjev. V norišnici stane norec 50 kr. na dan, kar je jako nisko, ali v hiralnici stal bi samo 30 kr., in to je še nižje.

Deželnemu odboru priporočamo, naj pusti zdaj to stvar, kolikor se tiče nje izvršitve, pri miru. Svoje preiskave naj pa nadaljuje in naj predloži prihodnjemu dež. zboru natančno in resnično poročilo o tej zadevi z morebitnimi nasveti. Gotovo bi ne škodovalo, ako bi se dež. odbor se svojimi poročili nekoliko požuril. Navadno mora dež. zbor, ko je sklican, po en teden in še dalje časa čakati, predno mu pride letno poročilo dež. odbora v roke. V drugih deželnih zborih imenujejo med tem časom že poseben ošek, ki pretresa to poročilo in poroča o njem v javni seji. Se večjo grajo zasluži deželni odbor gledé onih poročil, ki zadevajo kako važno reč v deželi in o katerih mora deželni zbor izreči svoje mnenje. Zdu se (govorimo o stvari in ne o osebnih namenih), kakor da bi hotel dež. odbor z zunanjimi okoliščinami pritiskati na poslance, da bi sprejeli kak dvomljiv nasvet. Tako se je godilo, kakor rečeno, v zadevi bolnišnice in tako tudi v zadevi deželne gluhoemnice, ki se je pred dvema letoma v zadnji seji preustrojila. Nasledek take naglice je očividni; v gluhoemnici uvedel se je red, ki je razen poučne metode v vsem drugem slabši od prejšnjega in ki se ne bo mogel z lahka vzdržati. Upamo, da deželni odbor si zabeleži vse date tega zavoda in da podá prihodnjemu dež. zboru natančen opis ondašnjih raz-

mer, da bo mogel z neomajenim prepričanjem zavreči sodnje navidezne dobičke, ki v resnici pomenijo vsestransko zgubo.

S temi poročili in nasveti naj bi dež. odbor ne čakal predolgo. Prvi dan, ko so dež. poslanci skupaj, ali še prej, naj se jim razdelijo tiskani, da se bodo mogli o pravem času informirati o posameznih podatkih, razlogih in nasvetih dež. odbora. Do tedaj naj pa odbor na svojo roko nič ne dela, ampak naj se strogo drži v vsakem oziru sklepov deželnega zhora, posebno v denarnih zadevah, toliko gledé gluhoemnice, kolikor gledé drugih zavodov in drugih toček dež. finančne postave.

Važnost družbe sv. Cirila in Metoda. *)

Slavna gospoda! Gotovo se je marsikomu, ki je prečital na programu današnje veselice njen namen, zdelo čudno in neumljivo, da se hoče tu v Kanalu prirediti veselica, katere čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Da zadobé čestiti poslušalci o tej novej družbi čiat in jasen pojem, dal mi je čitalniški odbor nalog, slavnemu občinstvu o njej govoriti. Rad storim to po svoji šibkej moči s temi besedami, prosé čestite poslušalce za prijazno naklonjenost in blago presodbo mojega govora.

Sedanje stoletje imenuje se po vsej pravici stoletje napredka. Osodepolne l. 1848, ki je pretreslo temelje vsem državam vse Evrope, imelo je kot posledico tudi zbujenje nove ideje: ideje narodnosti. Posamezni narodi, ki so se zbudili iz stoletja dolzega spanja, začeli so se zavedati svojega jezika, svoje narodnosti. Z vsa silo hrepneli in delali so na to, da se ljudstvo, kolikor mogoče, omika in izobrazi; pričelo se je splošno tekmovanje na vseh poljih. Naravno je bilo, da so oni narodi dospeli do višje omike in veljave, ki so po številu večji in močnejši, nego mali in šibki, kajti imeli so oni na razpolaganje mnogo več izbranih moči mimo poslednjih. A tudi pri tem mirnem delovanju in tekmovanju v dosegu višje omike in izobraženosti, in kot nastopek tega običnega blagostanja uveljavil se je zakon narode, da večja in močnejša bitja podjarmijo manjša in šibkejša ter je skušajo uničiti.

To žalostno resnico občutiti je moral in jo mora žalibog! še zdaj naš mili slovenski narod v polnej meri. Ne le, da smo Slovenci že politično razkosani in razdeljeni na več dežel; obdani smo poleg tega od vseh strani z mogočnimi, na višjej stopinji stoječimi narodi, koji nas skušajo, po navedenem zakonu, uničiti. Koliko je krasnih dolin in hribov in solčnih ravan okoli slovenskih dežel, po katerih se je nekdanj govoric naš mili jezik, koder so se razlegale prelepe slovenske pesni! In zdaj? „Tuj narod tod se širi zdaj. Naš raj je tujcev zdaj lastnina. Zatrt je tod naš glas. In tuj krog zvone glasovi, Tuj trg in grad, tuj ves je kras, Oh naši so samo — grobovi!“ (Gregorčič).

Da! Mnogo tal zgubil je že naš rod in zgubila jih še vedno. Le pogledimo!

Leto za letom seli se mnogo ljudi iz naših pokrajin v bližnja in oddaljena mesta, iskajoč si zaslužka. Ker je Slovenec „sprebrisan glave“, pričel se kaj k malu tujih jezikov, kar mu je gotovo le na čast. A premnogokrat se s tem naši rojaki čisto spremené in prelevé v to, kar se pri drugih večjih narodih le redkokada opazi, v nasprotnike in zaničevalce lastnega materinega jezika.

Premnogo jih je, ki vračajoči se po kratkem bivanju v tujini zopet v domači kraj, zaničujejo svojo lastno mater svojo domovino, ter se celo med domačini sramujejo govoriti svoj mili slovenski jezik.

Hujši nastopki vidijo se pa še le pri njihovih otrocih, na tujem rojenih in vzgojenih; kajti oni, ne le, da nočeje govoriti jezika svoje matere, zaničujejo ga, ter strastno sovražijo vse, kar le nekoliko po Slovincu diši.

To našo slabost nam sovražni narodi predobro poznajo ter porablja jo sebi v korist na vsi mogoče načine. Dobro vedoči, da nauki, vcepjeni malemu otroku v nežno srčice ne usahnejo nikdar, ter mu ne uidejo iz spomina, začenjajo potujčevanje naše mladine uže na prvi stopinji, — v šoli. Po vseh mestih nahajajo se šole za 4 in 5 letne otroke, takozvani otroški vrti. V njih se nedolžna mladina igraje uči vsakovrstnih lepih in koristnih naukov ter se tako pripravlja za vstop v javne ljudske šole. Naravno, da tudi slovenski starši radi pošiljajo tja svoje deca. Res je, da si otrok tam marsikaj pridobi glede naukov, govorjenja, lepega vedenja itd., a temelj ali podlaga potujčevanja je položen, kajti v otroškem vrtu ne sliši slovenski otrok nikdar svojega materinega jezika, k večjemu le zaničevanje milih njegovih glasov. Ko postane tak otrok goden za ljudsko šolo, vpišejo ga, se ve da v tako šolo, kjer je učni jezik

*) Ker so nas nekateri kaneški čitalničarji prosili, ponatimili smo iz „Edinosti“ ta govor g. M. Zege, ki z umljivo in lepo besedo govori na srca svojih rojakov. Radi tega opustili smo poduk o „Družbi sv. Cirila in Metoda“, ki ga prinašajo prav zdaj slovenski listi. Kjer se ogrejejo srca, da bodo hoteli ustanoviti podružnice, se bo jim manjkal navod, po katerem bi se držali. Vsak roditelj in narodništvo vsakoga lista pojde takim rado na pomoč. Ur.

tisti, kakor v otroškem vrtu. Učenje napredk. polagoma in v malo letih je dovršeno delc. potujčenec, renegat, zaničevalec svojega rodu je gotov.

Da bi tako potujčevanje moglo se vršiti, kolikor možno splošno, naglo in uspešno, ustanovili so si Nemci posebno društvo z imenom „Deutscher Schulverein“ t. j. Nemško šolsko društvo. Namen tega društva je snovati otroške vrte in druge šole z nemškim učnim jezikom povsod, koder se le besedica nemške govornice čuje. Vsi omikanejši Nemci in žalibog tudi mnogi nemško odgojeni in nemško čuteči Slovenci in drugi enacega duha podpirajo to nam sovražno društvo z novci, da lahko napravlja in vzdržuje po raznih krajih otroške vrte in druge šole. Tedaj je to društvo, zbog velike naidušenosti nemškega naroda za svoj jezik in za njega razširjenje, zbog preobilne podpore, ki mu dohaja od vseh strani, razširilo svoje delovanje uže skoro po vseh kronovinah širnega našega cesarstva, kajti nemškemu šolskemu društvu, oziroma Nemcem, ni toliko ležeče na tem, da so slovenska deca pričeli nemške govornice, ampak glavni smoter jim je, Slovence in druge Slovence sploh polagoma pomemčiti.

Enako društvo so si ustanovili Italijani pred kratkim časom v Trstu in v Gorici za primorsko deželo našega cesarstva. Kakor nas torej hočejo na jednej strani severni naši sosede pomemčiti, tako vsiljujejo nam južni svoj italijanski jezik.

Toda sila rodi upor!

Ako Nemci in Italijani tako goré za svoj jezik, da ga, ker jim je najdražji biser, skušajo povsod spraviti v veljavo in razširiti med druge narode, mar hočemo li mi Slovenci, ki smo le majhna vejica na ogromnej slovenskej lipi, broječi nad 100 milijonov duš, mirno trpeti in gledati, kako nam naši sovražni sosede odtrgujejo vas za vasjo, dolino za dolino? Ako oni tako strastno ljubijo svoj jezik in svojo domovino, hočemo li mi sramovati se svojega jezika in domovine? in za njimi zaostati? Hočemo li zatajiti svoj mili materin jezik, s katerim nas je ljubeče materino srce v nežnej detinskej mladosti razveseljevalo, tolažilo in zazibavalo v sladki sen?

Hočemo li kar tako prepustiti svojim nasprotnikom domovinska tla, ono zemljo, za katero so naši dedje, braneči jo pred silnimi napadi krutih sovragov, skozi toliko stoletij prelivali svojo kri? Saj nam tako krasno opeva naš Gregorčič domovino:

„Oj zlata mati — domovina!

Ti krasna si, krasnejše ni,

Kar jih obseva zarja dneva;

Krepostna si, vsa vredna ti,

Da krona venča te kraljeva.“

Ne! To ne sme biti, to se ne sme zgoditi!

Braniti in varovati moramo svoj narodni domnič! Da si tudi visoko spoštujemo nemški in italijanski narod zaradi njune omike in napredka, da si tudi se obeh jezikov radi učimo, ravna je se po prislovi: „Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš“, vendar je nam naš mili materin jezik najljubši. — Najomikanejši in najzavednejši Slovani so Čehi. Oni so takoj spoznali nevarnost, pretečo češkemu narodu od nemškega šolskega društva. Zatorej so njihovi voditelji takoj ustanovili „nemškemu društvu“ svoje proti društvo, „Šolsko matico“. Vendar jim je bil namen različen, kajti oni niso ga ustanovili, da bi v svoje otroške vrte in druge od njih ustanovljene in vzdrževane šole silili in lovili otroke druge narodnosti, ampak ustanovili so si „Šolsko matico“ le za češke otroke. In uže dan daues morejo kazati na velik uspeh, kajti malo je najti čeških starišev, ki bi pošiljali svoje otroke v nemške šole, da bi se tam pomemčili in postali nasprotniki svojega rodu, — in da bi me kdo krivo ne razumel, — še manj pa je najti omikanih Čehov, ki bi poleg svojega materinega jezika ne bili popolnoma zmožni nemškega.

Kakor so si naši severni bratje Čehi ustanovili svojo šolsko matico, da obvarujejo svoj narod potujčevanja, isto tako ustanovili smo si Slovenci v središču vseh slovenskih dežel, v belej Ljubljani, družbo sv. Cirila in Metoda, potrjeno od visokega c. k. ministerstva notranjih reči 9. aprila 1885. l.

Družba ustanovljnja je za Kranjsko, Štajersko, Koroško, Gorico, Trst in Istro, ter namen jej je, vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško narodni podlagi. V ta namen družba za slovenske otroke napravlja in vzdržuje šole in otroške vrtove ali pomaga napravljati in vzdrževati jih, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade, ter izdaja primerne spise in knjige.

Namen tej družbi toraj ni poslovenovanje drugih narodov, ampak edino le obvarovanje slovenskega naroda potujčevanja — to pa z vsemi silami. Povsodi se je lahko prepričati, da Slovenec ni neprijazen niti Nemcu niti Italijanu. Mi spoštujemo njih jezik, njih prosveto, njih bogatstvo, njih umetnost, njih napredek v rokodelstvu in gospodarstvu. Njih jezika smo se — vsaj obrazovanci — uže z rana naučili in to gotovo ne v svojo škodo. Priznavamo, da smo se od Italijanov in Nemcev mnogo koristnega in potrebnega naučili, ali pri vsem tem ljubimo svoj mili materin slovenski jezik z isto gorečnostjo, kakor oni svoj. Učimo toraj svoje otroke tujih potrebnih in ko-

(Dalje v prilogi.)

izplačal lesu. Za ono svoto sprejeli so Korobačeve začasno pod streho.

Kako jim je bilo na duši in na telesu, počem popisovati. „Kdor še ni jedel kruha ubranega“, ne vé, kaj je nesrečno življenje.

Necega jutra v vročem poletju govorili so po vasi, da Korobačevih ni več med njimi. Po noči odšla je Korobačevka z otroci. Nesrečni mož dostal je bil kazen, ni se vrnil več v rojstno mu vas, v kateri je bil nekdanj najbogatejši posestnik, spoštovan župan. Narodil je bil iz ječe svojeji ženi, da naj pride na določeni dan v mesto, kjer se dobita. Tako se je tudi zgodilo.

Glavljev je bil prizor, ko so se zopet zagledali: ubogi blede oče, seneci podobna mati in zanemarjeni otroci. Obiskala jih je tudi starejša hči, ki je v mestu služila, ter jim dala do zadnjega vinarja svojega zaslužka. S tem so si potolažili lačne želodce.

Kakor se je pozneje govorila, odšli so Korobačevi v bližnje večje mesto, kamor niso zahajali njih znanci. Kako se jim je godilo med tujci, kako so se preživili in kako končali nesrečno pot življenja, ni znano; v velikem mestu se prezira životarenje nesrečnega delavca-prosjaka. „Čudna so pota božje previdnosti“.

ristnih jezikov, ali učimo jih pa pred vsem nad vse ljubiti in spoštovati svojo domovino in svoj materin jezik! Tako dosežemo, da nas bodo tudi drugi narodi spoštovali, kajti

„Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Dopisi.

Čepovan, 27. sept. — (Sadje kupuje Rus.) Bog nam je letos v obče obilno blagoslovil pridelke, posebno še sadje. Imenno so jablane na moč polne. Mnoga mati bo mogla čestokrat utešiti svojo dečo s sočnim sadjem. Po zimi bo tudi pogostoma s sadjem zabeljeno kosilo ali večerja dobro teknila domači družini, in spremenjeno v mošt jej bo po leti gasilo žejo. Dobro zrelo sadje je tudi jako uspešno domače zdravilo zoper razne bolezni — ker čisti. Dandanes nekateri zdravniki zrelo sadje hvalijo celo kot varstvo proti koleri. Razen naštetih in drugih dobrot vrže sadje gospodarju tudi lep denar.

Pretekli dni naletel si po Kanalskem in v Čepovanekej okolici vsak dan na prekupce, ki so nakupovali sadje. Možeje gotovo skrbé za svoj dobiček, ko plačujejo kvintal jabolk po 2 gld. 25 kr. Vender tudi ta cena na domu ni preslaba. Čepovanci so toliko bolj zadovoljni s to kupčijo, ker boljše blago pridržé za dom in le odbirke dajo na tehtnico. Od tukaj se je ta in pretekli teden mnogo vozov jabolk spravilo v Gorico.

Do letos še menda ni bilo kupca za sadje v Čepovan; letos je prišel, in sicer Rus, kar je dokaz, da tudi v bogatih letinah se sadje prav lahko spravi v denar. To naj sadjerejce spodbuja, še bolj skrbno množiti, širiti in obdelovati sadonosičke. Vsaj je ni poljščine, katero bi gospodar tako lahko pridelal in del v denar, nego sadje. S tem pa nočem angovarjati, da naj se sadje le kupcem v Moskvo in na tuje prodaja. No, prav mnogo naj se ga porablja tudi doma. Posebno krčmarji in večji kmetovalci naj bi iz sadja napravljali mošt. Kolikokrat se vender sliši tožba, da se po leti toči slabo, celo škodljivo vino. Pomagajte si s sadnim moštom; ako pravilno vre, daje prav ukusno in zdravo pijačo, ter dobro nadomestuje mnogokrat prav drago pa slabo vino.

Šebrelje, 21. sept. — Kakor je bilo naznanjeno, slavili smo preteklo nedeljo svojega bivšega župnika, g. And. Jekšeta. Bil je dan veselja in občne radosti. Po sv. maši bil je občni zbor bralnega društva, v katerem se je pred. g. dekan enoglasno sprejel za častnega uda. A prava radost bila je še le zvočér pri veselici. Kakor uže več let, obiskali so nas in letos Idričanje. A hotéji i oni slaviti „vrlega moža“, prišli so v tako mnogobrojnem društvu, da še ne tako; celo nežni spol bil je zastopan. Ob določeni uri začne se epored. Videti je bilo, da se pri nas ni še pelo tako navdušeno in lepo, kakor prav tisti večer. V slavnostnem govoru slikal se je gospod kot dober oče, ki je v dobi križev in težav bil župnik v Šebreljah. In Šebrelji niso ga zabili, marveč njegov spomin ostane večer pri nas. — Deklamovalka stopila je z odra med burnimi živoklici. — A igra še le je bila veno besedi.

Konec veselice glasile so se razne napitnice: g. dekanu, idrijsko-šebreljski vzajemnosti in druge. Razili smo se po polnoči pevaje pesmi in z živoklici. Zahvaliti se moram koncem hčerka g. organista, ki ste tako neboječé pripomogli h krasnemu isidu sporeda. Cuditi se je moral vsakdo starejši — igralci, ki je prvokrat igrala in vender častno opravila svojo nalogo. Slava!

Iz hribov, 1. sept. — (Jurij Lapanjo, dika katoliške duhovščine). Dovolj mi, draga „Soča“, da onemu spisu, ki si ga že prinesla o ranjkem Lapanji, dodam nekoliko črtic, ki se onde ne nahajajo. Pretresla nas je vest, ki nam je naznanila, da gospoda Jurija Lapanja ni več med nami. 29. avgusta okolo polnoči sklenil je blagi mož, previden s sv. sakramenti, svoje zemeljsko življenje. Rodil se je na Ruteh „pri Lapanji“ h. št. 44 23. aprila 1806 v občini Ponikve kot sin premožnih kmečkih starišev in bližnji sorodnik nekdanjega nadškofovega kanclerja Jakaza Lapanja, ki živi v blagem spominu. Izviral je iz ene tistih redkih hribovskih kmečkih hiš, ki daje v slehernem rodu do današnjega dne enega ali več gospodov, bodi si tega ali onega stanu. Tako je tudi nekdanja Jurčkova mati odpeljala svojega sinčka še le v 13. letu v nemško Idrijo v šolo z besedami: „Bo pa Jurček gospod“, ko ji je iz daljnega mesta došla tužna vest, da je njen stareji sin, ki se je tamkaj šolal, umrl. Prav dobro je nadarjeni sinko napredoval ves čas svojih študij; v 14 letih je svoje študije izvršil in 20. avgusta 1833 bil je v duhovna posvečen. 8. septembra bil je za Ponikve

Njegova prva služba bila je na Libušnjem. Bil je v ta kraj poslan kot prvi vikarjev pomočnik iz vrste tukajšnjih duhovnih pomočnikov. Prebival je tu v nizkem stanovanju, katero moreš še dandanes videti (pri Štelinu). Bil je odtod premeščen v Koborid kot duhovni pomočnik; tu se je mnogo let kaj hvalevredno trudil. Vrlí Koboridec se ga iz te dobe še vedno hvaležno spominjajo. Posebno si tega iz spomina ne zbrisajo, da je svoj vsakoletni „ofer“, ki so mu ga duhovnjani zložili novega leta dne, po popoldanski službi božji do zadnjega krajcarja zmetal skozi okna svojega stanovanja na ulico. Tako so se otroci ves čas Jurjevega službovanja v Koboridu tistega dne okolo oken trli drobiš pobirat; sam pa se je vsega tega zelo radoval. Iz Koborida premeščen je bil po 17 letnem zelo hvalevrednem službovanju v bližnji Kred, v duhovno tik sedanje laške meje, kjer je pastiroval 33 let, do svoje smrti, kot vzor katoliškega duhovna.

Bil je naš ranjki gospod Jurij velike, koščate postave, zelo bistrega uma, učen, muzikalno izobražen, zelo pobožen in ponižen, zraven tega pa mož veselega značaja, do slehernega duhovna zelo prijazen, g. župniku dekanu najbolji prijatelj.

Kakor je bil po svojem značaji od pete do glave mož v pravemu pomenu besede, tako je po svoji navadi z besedo: „Moj mož“ slehernega nagovarjal.

Cudil se bodeš, dragi bralec, da ta vsestransko izobraženi mož, poln zaslug in plemtečega srca, je čakal do 83. leta v Kredu svoje pokojnine, da se mu ni širji delokrog odprl. Pa prepričan bodi, da druge duhovnije razen Kreda ni požel, še manj pa za njo prosil.

V izpolnjanju svojih dolžnosti bil je več kot natančen; bil je zares dober pastir svoji čedi. Prebival je v neki zelo revni kmečki bajti. Prebiral je, ako mu je čas prepustil, za ognjiščem svoje časopise, kjer je tudi priprosto napravljena jedila použil. Živel je ves čas svojega življenja zelo varčno, da ne rečem skromno. Ako je temu tako, si boš mislil, gotovo je svojim sorodnikom mnogo ovenka zapustil. Tudi tega ne.

Bil je oče ubogih. Pomagal je revežu, kolikor je mogel. Tudi njegovi sorodniki, ne ubožni, so ga kaj radi in pogosto obiskovali; tako tudi drugi ubožni ljudje iz njegove rojstne duhovnije.

Pred drugim je svoje Krejce goreče ljubil; bil jim je skrban oče. Podučeval je od prvega začetka tukajšnjega pastirovanja šolsko mladino v svojem starem stanovanju; iz svojega žepa nakupoval je leto za leto šolske knjige in karkoli je bilo za šolo treba. Kakor hitro se je mladi učence nekoliko brati naučil, podaril mu je g. „nunac“ molitvene bukvice. Storil je, kar mu je bilo mogoče, da bi njegovi Krejci v omiki ne zaostajali.

Po prizadetji blagorodnega g. šolskega nadzornika viteza Klodiča, kateremu so bile Jurijeve zasluge znane, dobil je vsled priznanja njegovih zaslug za šolo „zlato križec za zasluge s krono“, po katerem v svoji ponižnosti gotovo ni hrepenel.

Kakor mu je bila šolska mladina pri srci, tako srčno ljubil je tudi vse druge svoje duhovnjane. Zategadel bile so jim duri cel ljubi dan odprte. Zdjaj je izdeloval g. „nunac“ občinske pisarije, zdaj poravnal slučajne needinosti in prepire v svoji duhovniji, zdaj je prebral temu pismo, ki je iz sveta došlo, drugemu zopet pisal odgovor na ptuje, in tako je imel častiti gospod dela brez konca in kraja ves ljubi dan.

Posebno skrb pa je imel blagi gospod za uboge in za bolnike. Večkrat je bolnike svoje duhovnije obiskoval in jih tolažil, uboge med njimi je posebno rad podpiral.

Ukupil je sleherni teden posebej za šodo veliko mesa, ki se je vse na njegovem ognjišču skuhalo. Ali juha, kakor tudi meso bilo je namenjeno za Krejske bolnike. Ako se je primerilo, da si proti poldnevnu prišel k usmiljenemu gospodu, našel si celo rajdo otrok, ki so iz kake sklede bodi si kašo ali kako drugo jed plali. Videl si bolj proti poldnevnu ženske z lončki po juho za bolnike zahajati. Postrežljivi gospod je večji del sam lončke z juho polnil, in kar mu je še juhe ostalo, to je poslednjič gospod sam zaužil.

Pred 3 leti obhajal je svojo „zlato mašo“ v Kredu dne Malega Šmarna, 8. septembra. Pri tej priliki imel je sam do zbranega ljudstva prav lep slavnostni govor.

Do lanskega leta bil je v kljub visoki starosti še vedno za svoja leta zelo krepak, tako da je vsa svoja dela natanko opravljal do začetka tekočega leta, ko ga je po eni strani mertvud zadel in za daljno službovanje nezmožnega storil.

Celih 53 let deloval je ranjki v vinogradu Gospodovem z velikim zatajevanjem samega sebe in v velik prid izročene mu čede in sicer 3 leta na Libušnjem, 17 let v Koboridu in 33 v Kredu. Po 53 letnem mnogostranskem in vspešnem delovanju odmerili so z „zlato križem za zasluge s krono“ odlikovanemu in osivlemu starčku zvišano pokojnino 300 gld., katero je le malo časa užival. Lepo po-

kojnino dal mu je oni, ki ga je bil izvolil za svojega služabnika, in kateremu je vedno zvesto služil.

Iz Breginja, 27. sept. — Od 19. do 26. sept. je bil tukaj sv. misijon, kterega je vodil čast oče Franc Doljak iz družbe Jezusove. Častiti misijonar je s svojimi jedernatimi in razumljivimi govori presunil srca vseh. Ljudstvo je ob enem tudi kar strmelo nad krepostjo č. gospoda, ker je na dan imel sam po tri govore, katerih vsak je trajal od 3/4 do 1 ure; zraven tega je spovedoval kakor drugi duhovni in vender ni opešal. K sv. obhajilu je pristopilo okoli 1250 oseb. Ako pomislimo, da je bilo iz Breginja le kakih 350 obhajnancev, — drugi so na ptujem pri železnicah — je razvidno, kako obilno so se udeležili sv. misijona prebivalci iz drugih duhovnij našega dekanata. Posebno ginljivo je bilo videti, ko so ljudje iz Koboridskega kraja po 3 do 4 ure daleč sem priromali; ni jih ustrašilo slabo vreme in nevihta, ki je v četrtek in petek razsajala. Le iz bližnjih duhovnij Videmske nadškofije bilo je malo ljudi; ali nekoliko izgovora imajo, ker je bila v četrtek Nedža zelo narasla in je bilo težko sem dohajati radi pomanjkanja mostov in brvij. V mnogih krajih se nahajajo zagrizeni nasprotniki ob času sv. misijona; tukaj je bilo pa splošno veselje. Le en glas se je slišal: Bog naj stotero povrne trud čast. očetu misijonarju. Peternel, župnik.

V Mangartski kolibi, dne 14. septembra. — (Lepo je bilo!) Ravnokar sem se vrnil z vrha Mangarta. Veličasten razgled se ti odpre, ko stopiš na glavo takemu volikanu, na višavo 2878 m. Pred taboj na jugu leži Koritniška in Soška dolina, celó tija do Furlanske ravnine in do sinjega morja. Lep je pogled na Soško, Bolško in Bohinjske gore; posebno na obgorje Kaninovo, Grintovčovo, Krnovo in na ono črto, ki vodi od Triglava do Kólka in odtod do Crne prati. Na zahodni strani se ti odpira Rakolanska dolina z Rabeljakim jezerom; v njenem obližji pa mogočni hribi: Huda polica (Balitzenpitze (I), Montás), Wischberg, Schwalbenspitze, Prašnik, izza kojega te mlo pozdravlja romarska cerkev na sv. Viliharjah. — Daleč v ozadji zapaziš vrhove Kadoriških in Karujskih planin. Na severni strani leži ti pod nogami Rimska dolina, katero obdajajo: Flunspitz, Vrsič, Gamsspitz, Pucherspitz, Mittagkogel, Schönkopf. Bolj proti vzhodu od te je jednako vstvarjena dolina Lahn z Belopeškima jezeroma; okrožujejo jo Mittagakol, greben Grün, Travnik, Mangart, Zagica, Strugova Spica in Ponica. — Nekoliko sta videti tudi dolini Planica in Peščenica. Dalje proti severu vijeta se Kanalska in Gorenjska dolina, posejani z lepimi vasmi. Posebno lepo je videti pa Zilsko in Spodnjo Dravsko dolino; potem Zilске gore in Dobrač. Pred očmi se ti blišče poleg Belopeških še Blaško, Vrbsko in Osojansko jezero. Prav lepo je videti Beljak, Celovec in druge kraje. V daljavi opaziš črto Visokih Tur, med katerimi se odlikuje Visoki Zvonar, tako, da ga ne moreš zgrešiti. Vidijo se tudi Solnograške gore; mej temi Dachstein; in dalje od teh drugo Koroško-Štajarsko gorovje. — Posebno mikaven je razgled na bližnje gore Trentarske in Bohinjske: na Jalovec, Veliko daino, Prisenek, Razor, Suhi plaz, Punico, Triglav, Rujavino. Oko se ne more nagledati ne našuditi tem gorskim velikanom plešastim glavam, kjer „sklad na skladu se vzdiguje.“ Posebno krasen je od tu Triglav s svojim ledenikom. Na enkrat ga zagledaš; kar pa ni čudo, ker nosi še vedno slovensko zastavo. (Pa ne povejte nikomer, da je ne konfiscirajo; slišim, da se srepi doli pri vas in v obližji!) V ozadji se vrtijo Karavanke; posebno lepo je videti: Képo, Kočno, Stol itd. —

Zal! da sem bil prepoznó ustal; mrč mi je kalil nekoliko razgled. A pri čistem obnebju mora biti panorama od tu kaj posebnega.

Na vrhu je i knjiga za ptujce obiskovalce. Vložena je v kositarjevo in zopet še v leseno škatuljo. Podarili so jo udje planinskega društva iz Regensburga in Monakovega. Letos je bilo gori 14 obiskovalcev. Zabilježeno je vse le nemški; le jaz — ki nisem Nemec — nisem stóil takó. — Tu v kolibi, kjer to pišem pri Kozlerjevem pivu (sklenica 40 kr.), pa je vsaj znamenje tudi slovensko, namreč: „Hišno obvarilo.“

Pot na vrh ni težavna in ne nevarna. Dve uri se rabi od miina s Predelske ceste do kočé, in odtod zopet 2 do 2 1/2 do vrha. Kmalu, ko preideš mimo Malega Mangarta — nanj ni možno priti — vsekane so stopnice v skalovje. Na nekkih krajih so zabili tudi železne droge in kljake v skalo; po nekodi je potegnena še žica, da se moreš prijeti, če se ti naredi mežurek pred očmi. Le na jednom krajji vede pot brez vsake potrebe celo na kraj brezna. Dočimnem podjetniku je bilo menda tako bolj priročno, a za ometičevega ni tako. Tedaj trebalo bi bilo, da bi se bila obrnila pot bolj na desno; kar zdaj sicer lahko

storiš, če tudi ni stopnic. Morela za gô-la vilazijema (pomladi) to ni možno zaradi plazov; in je zaradi tega napravljena pot ob robu.

Ravnokar je dospel semkaj neki Dunajčan, ki je bil včeraj na Triglavu. Vodnik mu je L. Skantar, po domače Šest mlajši. Ta sicer še ni bil na Mangartu; a kaj to za Bohinjca! Jutri ob 3 menita iti na vrh. Srečo Bog dej!

Kedor je prijatelj lepega razgleda, pa divje, srope prirode, in se ne boji malo potú in znojú, ter se ne ravna po pravilu: „saj gora ni nora, le tisti je nor, ki gre gor“, nego po drugem: „na goro, na goro, na strme vrhé, tje kliše me, miše in vabi srce“; naj si vzame dobre čevlje (da se ne vrne bos), podkovano palico in kaj za „pod zob“ (tudi pijača ni od več, res! na vodnika sem tudi posabil) ter naj stopi na vrh našega velikana. Če ga vreme ne prevári, obljubim mu, ne bode se kosal. Torej le na goro, na strme vrhé!... P. Telóski.

Iz Ajdovščine, dne 23. sept. — Trojica vsu-šiliščnikov naših, g. Lokar pravnik, g. Repič zdravi-loslovec in njima na čelu g. Defranceschi, ustanovili so nam „Poddružnico sv. Cirila in Metoda za Ajdov-ščino in okolico“. Glavno zborovanje bilo je v nedeljo popoldne točno ob uri, ki je bila po novinah napo-vedana. Zborovanje vršilo se je v dvorani „Društva za podporo rokodelcev“, katerega slavno predsedništvo jo je za to blagohotno odstopilo. Srčna mu hvala! Predsednikom podružnici voljen je bil g. Angel Ca-sagrande, zapisnikarjem g. Oton Dietz in blagajnikom Ivan Dietz ml. Za njihove namestnike se sedaj ne spominjam. Poddružnica šteje že 50 letnikov in jed-nega ustanovnika, g. Hmeljaka veletržca iz Lokavca. Zvečer bila je veselica v prostorih društva „Edinost“. Igrala se je gluma „Oče so rekli da le“. Dostojno opisiati izid posameznih točk „Besede“, mi ni prav lahko, ker ne vem, kaj naj bi bolj pohvalno poudar-jal: ali poštvalnost g. Defranceschi-ja — sam je iz-vešbal pevce, sam imel slavnostni govor, igral je jedno glavnih vlog in ker ni prišel napovedani „Mornar“, ga je on, da ne bi točke iz „sporeda“ izbrisali, za-menil nam na veselje in sebi v proslavo — ali pev-ski zbor; ali igralce na glasovir; ali D-čev glumaški talent, ker je svoje glumače (igralce in igralke) tako isuril — on, se vé, je itak izborni igral — da je drug drugega, druga drugo prekosila, jeden je bolje od drugega, jedna bolje od druge svojo vlogo rešil; ali oni dve „graciji“, ki ste po „Besedi“ razprodajo listke za srečkanje tako naidušeno svojo robo pro-dajali, da se je človek nevedé z listki preobložil. Vse se je izvrstno vršilo in izvršilo. Krassen nam je večer bil! Po srečkanji se je mladina, umé se, malo zavrtela! — Besedi prisustvovalo je mnogobrojno občin-stvo. Dvorata bila je pretesna. Domača, pohubeljska gospoda bila je polnoštevilno zastopana. Počastili so nas pa tudi sê svojo navzočnostjo mnogi gostje, od-lična gospoda od Vipave in Sentvida, Šempasa, Go-ricca, Mirna in od starodavnega Devina. Gospoda! Hvala vam, na prijateljskem pohodu!

Vse je najsjajneje izšlo. Krasno zabavo ste nam priredili; ostalo je matici sv. Cirila in Metoda po odbitih ogromnih stroških vsejedno 50 glđ. Gospoda sodelovalci „Besede“! Veselica ta uverila nas je, da v Vas tiče dramatiške moči; ne zanemarjajte jih; priredite nam kdaj v dolgih zimskih večerih in v suhoparnem poletju kako „Besodo“. Hvaležni Vam bom!

Pod Plešivcem, dne 20. sept. — (Plešivci klišejo: hûu-hûu!) Tû v obližji poznam 3 Plešivce; a koliko je plešastih glav z drugimi imeni, in to ne le v višavi, nego tudi v nižini naši, koliko goljáv in golih réber! Zato moram pohvalno omenjati prizade-vanja tukajšnjega gozdnega adjunkta, g. E. in sploh oobstva o. k. gozdnega urada, ki se trudi, kolikor možno okriti, kar je bilo golega, ogrniti naše prazne črče. Ustanovili ste se v Bolci 2 drevsnici: za sadno drevje in za gozdno, zasajeni so uže nekateri bregovi in gorska pleča. Tudi sicer gre blagi gosp. E. na roko županstvu. A vsa mu ne vedó hvale za to, nego še nasprotujejo mu.

Jaz se ne čudim toliko temu pojavu upornosti pri našem kmetu. Dogodilo se je včas, da je bil naš kmet pri regulovanji (urejenji) planin, zemljiše itd. oškodovan, „ujela ljuta ga guja“; ní čado, če je vseh očividnih ali pa le domišljenih krivic nezaupljiv do gosposke; boji se za svoje, in to je naravno! Upati je pa, da bodo v tej zadevi izprevideli naši kmetje, da se nameruje le njihova korist.

Nedoumno je pa, če nasprotujejo (iz strankarst-va?) še nekateri izmed razumnikov onim prizadeva-njim, ki se gotovo v prid in blaginjo občinstva. V starih časih se je dejalo: Ne glej, kedo piše, nego kaj. I tû bi imelo veljati pravilo: Ne glej, kedo sproži, nego kaj sproži; ne pasi na to, kedo ti na-svetuje, nego kaj ti „predlaga“. Pametnemu jedno oko dosti! O-an.

Politični razgled.

Državni zbor je imel dne 29. m. ia. svojo prvo sejo v tem zasedanji. Dnevni red ne kaže posebno zanimivega gradiva, seja vršila se je tudi mirno, levičarji stavili so do vlade dve in-terpelaciji, ki niste posebne važnosti. O občnem položaji govorimo na drugem mestu. Druga seja bode v petek, dne 1. oktobra.

Težko pričakovali so vsi politični krogi odgovor na interpelacije v ogerskem državnem zboru o bolgarskih homatijah. Ministerski pred-sednik Tisza obljubil je odgovor za četrtek 30. sept. in obljubo je tudi spolnil. Rekel je: „Avstro-ogerska vlada ni mislila na odstavljenje kneza bolgarskega, niti je o atentatu proti knezu poprej znala niti atentat odobrvala. Vlada tudi ni vedela, da hoče knez bolgarski le tedaj ostati, ako temu car pritrđi. Z Rusijo ni nobenega do-govora gledé upliva na balkanskem poluotoku. Položaj, naši državi po pogodbi Berolinski do-ločen, ugaja našim interesom dovolj. Minister-stvo svarilo je pred prenačljenimi koraki proti zarotnikom, a ni storilo nobenega koraka za var-stvo onih, ki so pouzročili atentat. Vlada drži se mnenja, da mora biti ves upliv države na to obrnjen, da se pospešuje razvoj samostalnih bal-kanskih držav in ča se zabrani, da se ne bode nadaljevalo pokroviteljstvo niti se utrdil upliv jedne same države, kajti tega ni v pogodbi. V zade-vah naših zvez z vlastmi se ni nič predrugačilo. Z Nemčijo smo tudi danes še na stari podlagi obstoječih pogodb, katere vlada smatra za pravoveljavne. Dokler se Turčija ne posluži svoje pravice, ne sme nihče drugi jednostransko z o-rožjem posredovati, niti ustanoviti pokroviteljstva. Sploh se sme vsaka prememba na balkanskem poluotoku vršiti le v sporazumljenji signatarnih vlastij. Želimo in upamo, da se bode v spora-zumljenji vlastij to tudi doseglo, ne da bi se kalil mir.“

V zunanji politiki zavzima še vedno prvo mesto bolgarsko vprašanje. V soboto 26. sept. dospel je v Sofijo ruski odposlanik Kaulbars, ki je bil od Cankove stranke prav prijazno sprejet. Takoj po svojem prihodu razvil je svoj program, ter zahteval, da se takoj odpravi obsedno stanje, na kar mu je ministerski predsednik odgovoril, da se bode to zgodilo 3. oktobra. Dalje je o-pazil, da so volitve za veliko sobranje prezgodaj razpisane, ter zahteval, naj se odlože, dokler se duhovi ne pomirijo, da bode volitev slobodna. Potem je rekel, da naj se izpusté vse osebe, katere so radi zadnjega ustanka zaprte, grajal je, da so se sežgale nekatere vojaške zastave ter da stražijo žandarji ruski konzulat, da dr-žavljeni ne morejo obiskovati ruskega konzula. Vlada bode še ta teden na to odgovorila.

Nemški časopisi si mnogo prizadevajo, da bi opravičili Nemce pred svetom, zakaj so pu-stili pasti kneza Aleksandra. Prej so trdili, da knez ni več Nemec, potem da Nemčiji pre-tijo Francozi, da torej ne kaže pričeti vojsko z Rusijo radi Bolgarije, za katero se niti Anglija noče bojevati. Sedaj pa kliče Bismarkovo gla-silo „Norddeutsche Allg. Zeitung“ zagovornikom kneza Aleksandra in njegovim prijateljem na Nemškem in v Badimpeštu, da naj poprej od-govorijo, zakaj se je Aleksander prestolu odpo-vedal, ko ga je vendar ljudstvo po povratu nav-dušeno sprejelo ter je bila vsa vojska zanj. Knez pravi, da mu Rusija nasprotuje, a to godi se že več let, kar je naravno, kajti knez, povzdignjen na bolgarski prestol po ruskem uplivu, je zlo-rabil carjevo dobroto, ter se bratil z ruskimi sovražniki in sicer ne radi tega, ker bi ljudstvo to zahtevalo, ampak le v ta namen, da bi ruske neprijatelje podpiral. To je grda nehvaležnost in knez Aleksander je moral vedeti in je že prej vedel, da si s takim ravnanjem ne nakloni lju-bezni carja in ruskega naroda. Če je pa to že prej vedel, da mu Rusija ni in ne more biti na-klonjena, zakaj se ni že prej odpovedal? praša navedeni list — in pričakuje odgovora od onih, ki se potegujejo za Battenberžana. Ako pa ti privrženci knezovi ne dajo odgovora na ta vpra-

šanja, dal jih bode avstrijski, ogerski in nemški državni zbor.

Na Španjskem je ustaja potlačena, vendar je bila večja nego so prva poročila svetu obja-vila. Vlada hoče tudi prav ostro postopati proti ustajnikom, iz česar se da sklepati, da reč ni tako malo nevarna, kakor vladni listi poročajo. Ustaje udeležil se je celo general Villacampo.

Domače in razne vesti.

Vabilo. Podpisano upravnistvo „Soče“ vabi rojake, naj bi se z začetkom zadnjega letošnjega četrtečja v obilnem številu naročili na „Sočo“, ter prosí dosedanje gospode naročnike, ki so še kaj na dolgu, da bi račune prej ko mogoče poravnali, da bo moglo upravnistvo zadostiti svojim dolžnostim. Upravnistvo „Soče“.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici bo slavilo imendan Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. prihodnjo nedeljo 3. oktobra v Podgori in sicer ob 2. uri po-poldne s cerkveno slovesnostjo in zahvalno pesmijo, potem pa z veselico, obstoječo z godbe in petja, na dvorišči gospoda veleposesnika in deželnega poslanca Andreja Kocijančiča. Vsi društveniki in prijatelji društva vabijo se k obilni udeležbi. Kdor ni dobil vabila, naj se oglasi pri odboru. Vstopnina 10 kr. za osebo in 20 kr. za družino. Odbor. — Nadejamo se, da udeležitev bo obilna toliko sê strani goriških društve-nikov in prijateljev društva, kolikor sê strani Pod-gorskih občinarjev.

Duhovske premembe. Č. g. Jakob Fon, vikar v Stržiščih, pojde kot tak v Krad pri Kobori-du. Č. g. Janez Feltrin, kaplan v Volčah, imeno-van je vikar v Gorenji Tribuši; č. g. Anton Bra-tira, kaplan v Komnu, pa vikar v Doberdolu. Pre-stavljenci so naslednji duhovni pomočniki: č. g. Va-lenti. Bresausig iz Kanala k mestni fari sv. Ignacija v Gorico; č. g. Stefan Kodermao iz Ka-nala v Volče; č. g. Franc Kofol iz Rihemberga v Kanal kot I. kaplan; č. g. Anton Pahor iz Komna v Rihemberg; č. g. Janez Kodrič iz Šempasa v Komen kot I. kaplan; č. g. Janez Klobovs iz Štanjela v Šempas; č. g. Franc Pipan iz Bolca na Št. Viško goro. Kot kaplani nastavljeni so sledeči novomašniki: č. g. Franc Razpet v Kanal; č. g. Eduvard Štrekelj v Komen; č. g. Franc Moška v Bolc. Č. g. Janez Grbec postal je kn. nadšk. tajnik.

Milostljivi gospod knezonadškof goriški dr. Alojzij Zorn delil bo sakrament sv. birme in imel bo kanonično vizitacijo v Ločniški dekaniji in v Prvačini v naslednjem redu: 9. oktobra v Podgori, 10. v Ločniku, 11. v Št. Lovrenci pri Muši, 12. v Muši, 13. v Kozani, 17. v Prvačini, 18. v Št. Ferjanu, 19. v Cerovem, 20. v Kojškem, 21. v Št. Martinu, 22. v Vedrijanu, 23. posveti cerkev v Vedrijanu, 24. v Biljani, 25. v Flejani, 26. v Medani.

Monsignor Andrej Jordan, prvostolni prošt goriški, bil je včeraj investiran v nadškofovi palači na svojo novo službo; v nedeljo pa bo vmeščen ali inštaliren v prvostolni cerkvi po dekanu mons. Mercini. K slavnosti pričakuje se tudi zastopnik veleslavne primorske deželne vlade, katere se je za to mesto vsepešno zanimala. Nadškofjski uradni list i-menuje novega cerkvenega dostojanstvenika infulira-nega prošta, ki ima pravico nositi mitro. Vidi se to-rej, da so odstiajeni dvomi, ki so se nekđaj ogla-šali gledé te pravice. V novejših časih prevaguje ce-lo ono menenje, ki pravi, da vsi korarji prvostolne cerkve goriške smejo nositi mitro, ker imajo vsled ustanovnega papeževnega pisma (bule) dostojanstvo a-postolskih protonotarjev (ad instar participantium), kakor v Vidmu, ki je bil ob enem s Gorico povzdig-nen v nadškofijo. Drugim bolj ugaja menenje, da ta pravica naj bi bila omejena na dignitarje (prošta, de-kana, kanonika bogoslovca); a mnogi nasprotujejo, češ da k taki ločitvi ni razloga ni v splošnem ni v specialnem kanoničnem pravu.

Vzvišeni gospod Sisinij baron Pretis, na-mestnik Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja v Primorji, biva uže nekaj dni v Gorici, kjer ostane ves ta mesec. Zdravniki menijo, naj bi ostal tukaj do Božiča, da bi si zdravlje temeljito popravil, a viso-kemu gospodu so državni opravi, katere bo že zdaj vodil, na sreci ter hoče iti s koncem meseca na svoje mesto. Dvorni svetovalec vitez Rinaldini, ki je imel do zdaj vrhovno skrb v pripravah proti koleri, dobil je, ker bolezen ponehuje, odpust. Verjetno je, da bo gospod cesarski namestnik sam predsedoval sejam deželnega šolskega sveta goriškega, dokler bo v Go-rici in ostane vitez Rinaldini na odpustu. Gospod na-mestnik je videti prav lep v obraz in zdi se, da mu je petmesečni odpust dobro pripomogel k telesnemu okrepanju.

Na deželni kmetijski šoli v Gorici vprej-mejo se novi učenci s 1. novembrom t. l. Tisti, ki

želijo vstopiti v šolo, vložijo naj prošnje v teku tega meseca pri ravnateljstvu deželne kmetijske šole.

Predavanja v vinarstvu imel bodo na vabilo vinarskega društva v Štanjelu vodja E. Kramar 3., 4. in 5. t. m. v Tomaji in v Štanjelu.

Drobne novice. Mestno starešinstvo goriško ustanovilo je pod Kostanjevico dvorazredno deško šolo z italijanskim učnim jezikom za otroke ondanjega okraja. Učitelja bota v tretji plačilni vrsti. — V Prvačini bodo imeli misijon od 10. do 17. t. m. K sklepu pride tudi mil. g. knez nadškof. — V pokneženi grofiji goriški in gradiški so zopet dovoljeni vsakovrstni sejmi, ki so bili prepovedani radi nevarnosti kolere. Da bi bile procesije in božje poti dovoljene, nismo brali nikjer. — V reme imamo prelepe. Ko je poletje jeseni roko podajalo po 20. sept., deželno je več ali manj skoro en teden. S tem je bila vročina pri kraju; potem je nastopilo krásno jesensko vreme, ki trgatav v vinskih krajih jako pospešuje. — Srednje in ljudske šole v Gorici vpisovale so učence zadnje dni septembra; zdaj se vršijo razne skušnje; prihodnji teden pa začne redni pouk. Na slovenski dekliški šoli vpisovale so bodo učence, dokler bo prostor dopuščal; nato naj se vsakdo požuri, kdor misli pošiljati otroke v njo. — V Poreči stopil je v pokoj dvorni svatovalec in okrajni glavar, vitez Gumer; ramestuje ga snani gosp. Sforza, a naslednika bo imel, kakor pravijo, še bolj znanega Eluschega. V teh imenih izražena je sedanji politični sistem v Primorju. — Neka žena, bolna in revna, pozabljena in zapuščena, ki ni imela tolažbe ni pomoči, vrgla se je v svojem 67. letu v Korenji, ki je bil po dežji narasel, ter se je utopila. Truplo so našli v Stračicah pod mostom. — Na Bolškem vrtele so se od 7. do 13. sept. velike topničarske vaje, ki so se prav dobro obnesle. Ob enem poskušali so tudi golobe, katere redijo za vojskne čase. Odnegli so jih s Predela v Koborid, Tolmin, Kanal, v Gorico in v Ljubljano ter so jih zopet spustili. V prav kratkem času prileteli so golobi zopet na Predel. — V Cerknici umrl je 26. sept. Adolf Obreza, posestnik v Gorici in v Cerknici, deželni in državni poslanec, po dolgem bolehanju. Rodil se je v Gorici leta 1834 in je od l. 1860 kot župan in kot poslanec krepko deloval za slovenski narod. V gospodarskih in denarnstvenih zadevah bil je jako izveden. Naj v miru počiva.

Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj zborovalo bo dne 7. oktobra t. l. ob 9. uri predpoldne v Komnu z naslednjim dnevним redom: 1. Pouk iz računstva v II. razredu. 2. Kritika o pouku. 3. Predavanja: „Brez naslova“. 4. Podrobni načrt o kmetijstvu v nadaljevalnem tečaju. 5. Predlogi. K obilnej udeležitvi vladno vabi Odbor.

Iz Štjaka na Vipavsko-Kraški meji poroča se nam, da imajo letos tam povsod lepo, zdravo in popolno zrelo grozdje ter da pričakujejo veliko boljše kapljice od lanske, če tudi je bila tudi lanska boljja od one v planjavi, kjer je strupena rosa močno škodovala, ter da tudi v dolini bo letošnja boljja od lanske. Enaka poročila sprejeli bi tudi iz drugih krajev; a nikdo nam jih ne pošlje. — Dalje pravi poročilo, da v nedozidani zvonik v Štjaku je bilo pred nekolikim časom tresčilo tako nesrečno, da je izmed treh mož, ki so bili v njem, enega ubilo, drugega poškodovalo in le tretjega pustilo brez škode. Tretji je rešil drugega smrti, ker ga je pridržal, da ni padel, ko je bil po strel omamljen, na kamenje, na katerem bi se bil gotovo ubil. Naj bi rodoljubi tudi iz drugih krajev poročali alične dogodke.

Urar Braunizer na Travniku našel je včeraj v svoji štacuni možnjo, v kateri je nekaj denara. Kdor jo je zgubil, naj se oglasi v rečni štacuni. Ako se bodo ujemale njegove povedbe z najdeno rečjo, izroči se mu brez odloga. Visti štacuni hrani se tudi molitvena knjiga, katero je pustila tam pred daljšim časom neka gospa. Ako jo je pogrešila, naj pride po njo in jo dobi brez težav. Če bi vsakdo najdene reči tako razglasil, prišel bi skoro vsak nesrečnik do tega, kar je zgubil.

Vsem čestitim osebam, ki so spremile pradrage našo

Jakomino

k sadnjemu počitku, iskramo najpriserčnišo zahvalo.

Žalujoča družina
Kren.

Očetom družin!

Z začetkom šolskega leta moram vpisati tri sinove v srednje šole in gotovo ni lahka reč priskrbeti jim vse potrebno za šolo.

Po naključju, ko sem bil te dni v Gorici, vstopim k bukvozezu gosp. Ivanu Logarju v šolskih ulicah, kder dobim veliko zalogo uže rabljenih šolskih knjig za srednje šole, a vender v popolnoma dobrem stanu. Nisem torej zamudil te lepe prilike, da sem vse tri sinove s potrebnimi knjigami po zelo nizki ceni preskrbel.

Od moje strani se moram gg. ravnateljem in profesorjem, ki so gosp. Logarja k temu podjetju spodbujali, prav iskreno zahvaliti, kajti na ta način je očetom in starišem mogoče za svojo dečo potrebno knjige za polovico cene nakupiti, in ker me je gosp. Logar zagotovil, da je pripravljen, če bi katera koli knjiga ne ustrezala, isto z drugo zameniti, priporočam starišem, naj si potrebnih šolskih knjig priskrbe pri omenjenem bukvozezu. Oče družini.

Po najvišjem povabilu Njog. ces. in kr. Velikanstva. Bogato založena, loterijskih prihodkov po c. k. vodstvu zagotovljena

XXIV. DRŽAVNA LOTERIJA

za civilne dobrodelne namene tostranske državne polovice.

10.128 dobitkov

v skupnem znesku 201.000 gold.

in sicer: 1 glavni dobitek s 60.000 gl., 1 glavni dobitek s 15.000 gl., 1 glavni dobitek s 5000 gl. enotne papirne rente, s 30 pred- in podobitki, potem 5 dobitkov po 1000 gl. 40 dobitkov po 200 gl. in 50 dobitkov po 100 gl. enotne papirne rente, slednjih 10.000 dobitkov po 10 gl.

Srečalo se bo neprekosljivo 10. decembra 1886.

Srečka stane 2 gl. a. v.

Natančneje določbe obsega igralni načrt, ki se dobiva brezplačno pri oddelku za državno loterijo (Stadt, Riemergasse 7, 2. Stock, im Jacoberhofe), kakor tudi pri mnogobrojnih razpočalcih.

Srečke se depošljejo poštuine proste.

Na Dunaji, meseca septembra 1886.

C. k. vodstvo loterijskih prihodkov, oddelek za državno loterijo.

Knjigarna in papirarnica

PALLICH

v Gorici

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih šolskih knjig in šolskih potrebščin za c. k. gimnazij, c. k. višjo realko in za vse druge učne zavode v mestu in na deželi.

Ferd. Wokulat

priporoča svojo zalogo šolskih knjig in potrebščin.

ANTON POTATZKY
V GORICI.

Obilna in mnogovrstna zaloga norimberških, galanterijskih, malih reči in igrač

na debelo in na drobno.

Največi izbor blaga za raznoške (hazirarje), kramarje, črevljarje in krojače, potem molkov, svetih podob itd. dišav, mil itd.

Posebnost:

VRTNA SEMENA

najodličnejših klemen.

PRODAJALNICA: Gorica, via Rastello št. 7 nasproti c. k. loterijni kolekturi.

Ig. Heller na Dunaji.

II. Praterstrasse 78.

Kmetijski stroji.

Mlatilnice z gepljem, trijerje, čistilnice, žurilnice, rezilnice, drobilnice, vinske stiskalnice

najnovije izborne sestave, z najbolje tvarine, kar je najizvrstnejše v tej stroki, prodaja imenovana tvrdka

— s vsakovrstnim poročtvom — po najnižjih cenah.

Plača se po volji; ilustrirani ceniki po zahtovi brezplačno in prosti poštnine.

Prekupci in pošteni posredniki sprejmejo se pod najugodnejšimi pogoji.

Gosp. Fragnerju v Pragi! — Uže blizu 6 let trpel sem na želodci, da nisem mogel ni jesti in spati. Posvetoval sem se o tem s prav mnogimi zdravniki in užil preveliko zdravlil pa brez uspeha. Po nasvetu tukajnjega lekarja, gosp. Schula-o, poskusil sem dr. Rosa-o življenski balzam. Vzel sem 5 steklenčic in bolečina je popolnoma zginila, mogel sem zopet spati in jesti. Ob enem priporočil sam ta življenski balzam prav mnogim, ki so bili mrzlični, in zdravstveni vspeh bil je ta, da mrzelica je zginila. Iz tega uzroka štajem si v dolžnost, da se vam prsrčno zahvalim za innajdbo dr. Rosa-o življenskega balzama, ter želim, da bi vsi bolniki zatekli se k temu zdravilnemu in oživljajočemu pomočku. Z odličnim spoštovanjem.

Buzen (na Rumunskem), 28. novembra 1886.
Jakob Mendelsohn, profesor.

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni in njih nastopke.

Ohranitev zdravja odvisna je le od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker to je glavni pogoj zdravju in telesnemu in dušnemu dobremu duhu. Najbolj potrjeno **DOMAČE ZOHAVILO**, ki prebavljanje uredi, doneke primerno mešanje krvi in odpravi pokvarjene nezdrave krvne dele, je uže več let splošno znan, in priljubljeni

dr. ROSA-E življenski balzam.

Napravljen iz najboljših, zdravstveno najkrepkejših zdravilnih zelišč, potrjen je posebno kot gotova pomoč pri slabem prebavljanju, pri prepadanju, po klesem diščem riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in v želodci, želodnem krči prenapolnenju želodca z jedmi, zaščizenju, krvnem navalu, hemeroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (vse od slabega prebavljanja); on oživlja prebavljanje, dela zdravo in čisto krv in belno telo dobiva poprejšnje moč in zdravje. Vseled te izvrstne moči postal je gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter so je sploh razširili.

1 steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gl.

Na tisoče pohvalnih pism lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vas strani.

Svarilo! Da se izognejo nečujnim napakam, prosim vse p. n. gg. naročnike, naj zahtevajo, povsodi izrečno dr. Rosa-e življenski balzam iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosa-e življenskega balzama.

Pravi dr. Rosa-e življenski balzam

dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, v lekarni „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecker der Spornergasse Nr. 235-3. — V GORICI: G. Cristofolotti, G. B. Pontoni, R. Kürner, A. de Girencoli lekarji. V OGLEJI: Damaso d'Elia. — V TRSTU: P. Prendini, G. Foraboschi, J. Serravallo; Ed. de Lellenburg, G. B. Manzoni, Karl Zanetti, Ant. Suttina lekarji. — V ZAGREBU: C. Arazin, lekar.

Vse lekarne in večje trgovine s materialnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se žnam prva vnamejo, ali strdijo, pri buhah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri izlezah, oteklinah, pri zmaščeni, pri morski [mrtvi] kosti zoper revmatične otekline in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, rokah, v lečji če sikdo nogo spahne, zoper kurja očesa in poine noge, pri razkopanih rokah, zoper lišaje, zoper otekline po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper raka in vneto kožo ni boljsega zdravila, ko to mazilo.

Zaprte bule in otekline se hitro ozdravijo; kjer pa von toče, potegne mazilo v kratkem vse gnojico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna gnojnica ven potegnena. Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snotom (črni prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo potesi. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti potom se le se mazilo na nje prilepi.

Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano odstrani naglušnost, po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh, 1 steklenica 1 gl. a. v.

SOLSKE KNJIGE.

O začetku šolskega leta

priporoča

PAPIRARNICA IN KNJIGARNA M. COPPAG

v Gorici

svojo popolno zalogo

šolskih knjig

za vse javne in zasebne šole v mestu in na deželi
kakor tudi svojo velikansko zbirko vsakovrstnih rečij, ki se dotikajo šole,
po najnižjih cenah.

SOLSKE POTREBŠČINE.

NA DROBNO.

LEKARNA TRNKÓCZY,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pisemnih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dvo in ena kemična tovarna v Gradci (na Štajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: **Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.**

Marijacejske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprokosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srca, zabasnanje, gliste, bolezni na vratnici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

MARIA-ZELLER STROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKÓCZY
LAIBACH I STUCK 20.

SVARILO! Opozorjamp, da se tiste istinite Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odlično najboljšje zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čó se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo **„cvet zoper trganje po dr. Matiču“** z zraven stojčim znamenjem. 1 stekl. 50 kr., tucat 4 fl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stojčega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 fl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bežgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobó mnogo dobrega mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljšje mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd. pri otekanji nog, mehurjih na nogah, izvintjenji, otisčanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl.

z rabil. navodom vred samo 4 gl.
Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

M. COVERAJ
Sartoria al modello di Parigi.
IZDELUJE vsakovrstne obleke.

EDINA
največja in najnovejša krojačnica
in
ZALOGA VSAKOVRSNEGA SUKNA
tuc gotove obleke za gospode vsakega stanu.

3 metra blaga iz mešane fine volne za eno obleko od 3 g. 50 k. naprej
cela obleka favorizno izdelana po novi šegi od 9 „ — „ naprej
Naročbe se hitro in lično izvršujejo po najnovejši šegi kroji in pošten cen.

V Gorici, na Travniku, poleg kosarne.

HAIR-MILKON
(mleko, ki pomlaja lase) daje lasem prvotno barvo iz mladih let. — Nikoli ne popledi! — Popolno neskodljivo! — Velika steklenica stane 2 gl. — Prodajalci: J. Cristofolletti, dvorni lekar v Gorici. — Praxmarer, Prendini, lekarja v Trstu. — Ed. Mahr v Ljubljani. — Felle v Celji. — Martinz v Mariboru. — Rodinis v Pulji. — Tromba v Rovignu.

Rusko olje zoper protin
edino, mnogo tisočkrat sponeslo korenito sredstvo zoper protin, trganje, bolezni v križi, umrle ude itd. itd. Nikdo ni se še varal v svojih nadah! Naj se ne opusti poskušanja. Vcakdo bo iznajditelju hvaležen! Cena 50 kr., 1 gl., 2 gl. Glavna zaloga v „Engel-Apotheke“ na Dunaji, I. Am Hof 6.; v Gorici pri J. Cristofolletti-ju, lekarji; v Trstu pri A. Praxmarer-ji, lekarji.

Piccoli-eva esenca za želodec.
G. PICCOLI lekar v Ljubljani.
Ozdravlja, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolzni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečne in pramenjavno mrzlico, zabasnanje, hemoroide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.
Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc.
Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Eau de Hébé (Hébina voda), orientalsko lepilo (ni barvilo), zboljšano in mnogovrstno skušeno po prof. dr. Holly, dela telo naravno voljno, belo in polno ter odpravlja lišaj, bradavice in zagorelost na obrazu.
Prodajalci: J. Cristofolletti, dvorni lekar v Gorici; Praxmarer, Prendini, lekarja v Trstu; Ed. Mahr v Ljubljani; Felle v Celji; Martinz v Mariboru; Rodinis v Pulji; Tromba v Rovignu.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani
Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.
Ljubljana, mesec januar 1884.
Dr. Emil vitez Stöckl,
c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitni poročevalec.
Uspešnost tega izvrstnega zdravila spričujejo tudi gg. dr. D. Agostini, dr. Cambon, vitez dr. Goracuchi, dr. Pardo — sloveči tržaški zdravnik.
Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosede župnije; komaj pretóde dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.
A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.
Po 15 kr. steklenico prodaja v Gorici lekarna Pontoni, v Tolminu Palisea, v Kormianu Franzoni, v Gradišči Coassini, v Gradezi Pasqualis in nahaja se večinom v vseh lekarnah na Tirolskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji.

JOŽEF CULOT
V GORICI.
Zaloga kinkáljij (kratkega blaga).
Na debelo in na drobno.
V Račtelji št. 2 in 25. V lastni hiši.

VELIKA ZALOGA
igelnikov, igel, albamov, trnkov (za ribji lov), prstanov, igrač za otroke, palic, bižutarij, ustnikov za smodke, óblator, mošinj, gumbov, zapestnikov, britov, mednih ali mesingastih gumbov, črninikov, zvončkov, svetnikov, cerv sli trobk (rorov) za lalo, lesenih sodnih pip, papirja za cigarje, odmašilnikov, pečatnega vočka, nožev, šestil, zavitkov za pizma, okvirjev za podobine, molkov, svetih podob, razpel (križev) in svetinj, kovinskih žlic, šušice za kevo, napratnikov, plošnih igel za negovico, škarij, lasnih ključnic za ženske, našelkov, železnih kletk, iger, predstavnikov za taše in kozarce, svinčnikov, podvezáč, dúš za svetilnice, strojev za španjoleto in butelje, peresnih ročnikov, mlinov za kavo, obrazov, očal, rhanov, vočila za č. lje, stenja, jeklenih in gosjih peres, porosnikov, biserov, glavnikov, lal, črnege poska, ključnikov, listnic, pečenih mošnjic, urnik, škatljio na vžigalice, posodja, brivnih britov, mlij (žafj), popotnih šatuljev za moške in ženske, škatelj za žgavni tabak, staničnih metel, metlic in ščotk, zrkal, trakov, bacik, tabačnic, skrilnih tablic, peresnih nožev, toplomerov, hlačnikov, popotnih torb, mahalo, ramanjakov (sekinov) za igro, vžigalnih ključkov, sladornic.
Pa tudi povrtnega semena vsake baže in gotove drobot.

Na prodaj
je v Oseljanu Šempaske županije
POSESTVO,
obsegajoče lepo zemljišče, ki meri enajst njiv, gozda in orane zemlje, zasajene s trtami, ob vožnji cesti, ki vede od Lijaka v Karnico, — ter prostorno in lepo hišo za kolona (kmeta). Čez posestvo teče vode za eno mlinsko kolo, ki nikoli ne usahne. Kdor želi kupiti, naj se oglasi pri upravnistvu lista, ki pové lastnikovo ime.